

Поправко О. В. Формування духовно-моральної культури студентської молоді в умовах соціокультурних трансформацій. *Гармонізація культурно-освітнього простору вищої школи: соціально-педагогічні аспекти* : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мелітополь, 12–13 червня 2014 р.) / за заг. ред. Молодиченка В. В. Мелітополь : Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2014. С. 261–263.

УДК 37.037

Ольга Поправко,
Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Авторкою розкрито значення духовно-морального виховання студентської молоді в умовах духовної кризи, викликаній соціокультурними трансформаціями; визначено місце вищої школи та викладача у цьому процесі.

Ключові слова: духовна криза, духовно-моральна культура, студентська молодь.

Ольга Поправко

ФОРМИРОВАНИЕ ДУХОВНО-ПРАВСТВЕННОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ В УСЛОВИЯХ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ ТРАНСФОРМАЦИЙ

Автором раскрыто значение духовно-нравственного воспитания студенческой молодежи в условиях духовного кризиса, вызванного

социокультурними трансформаціями; определено место высшей школы и преподавателя в этом процессе.

Ключевые слова: духовный кризис, духовно-нравственная культура, студенческая молодежь.

Olga Popravko

FORMATION SPIRITUAL CULTURE STUDENTS UNDER SOCIAL AND CULTURAL TRANSFORMATION

Author revealed the significance of spiritual and moral education of students in spiritual crisis caused by the social and cultural transformation. He identified the place of the institution and the teacher in the process.

Keywords: spiritual crisis, spiritual and moral culture, and students.

Сьогодні питання формування духовно-моральної культури молодого покоління набуло особливого значення. Актуальність цієї проблеми зумовлена трансформаціями, що відбуваються в суспільстві. Особливістю XXI століття є тенденція до формування полікультурного простору в умовах глобалізаційно-інформаційних змін суспільства.

У результаті суспільних трансформацій відбуваються зміни, які істотно впливають на молодь. Радикальна зміна ціннісних систем, культурних норм та ідеалів, що відбулись в останні десятиліття, призвела до зміни уявлення про соціальні цінності. Усе частіше в суспільстві відчувається «дефіцит моральності», що проявляється у втраті духовних цінностей. Це стосується передовсім молодого покоління, у тому числі й студентської молоді.

Моральне становлення особистості у студентському віці особливо важливе, оскільки саме в цей період закладається основа майбутньої самореалізації фахівця в професійній, громадській, культурно-дозвіллевій, побутовій та інших сферах на основі сформованих моральних уявлень, відносин, цінностей.

Саме моральна культура дозволяє особистості давати оцінку явищам дійсності з погляду моральності. У системі людських цінностей моральність

займає особливе місце. Моральні уявлення людини, які сформувались у продовж століть, знайшли відображення в таких категоріях, як добро, зло, справедливість, совість, обов'язок, сенс життя, щастя, любов, а також у моральних нормах та принципах, які регулюють відносини між людьми. Моральність виявляється в умінні оцінювати ті чи інші суспільні явища, а також усвідомлювати і застосовувати ці поняття на практиці. Уміння студентів розрізняти добро і зло, розглядати добро як цінності, перетворювати абстрактне поняття «добро» на ціннісну орієнтацію – саме це і є показником моральної культури.

Моральна культура є духовною передумовою будь-якої діяльності, у тому числі навчальної, трудової, спілкування, вона визначає зміст і форму взаємин з оточуючими, ставлення до духовних і матеріальних цінностей. Підвищення рівня моральної культури неможливе без прилучення до вищих людських цінностей, вироблення фундаментальних моральних понять, почуттів, що визначають здатність індивіда жити морально, відповідно до законів, норм та правил моралі, коли переконання і уявлення про те, як треба жити, втілюються в повсякденних вчинках і поведінці.

В умовах духовної кризи, яка сьогодні охопила суспільство, зростає потреба у пошуках нових шляхів формування духовно-моральної культури студентства. Не остання роль у цьому процесі належить освіті, яка виконує «компенсаторну» функцію по відношенню до виховного процесу [1, с. 83]. Тому необхідно організувати освітній процес таким чином, щоб залучити студентів до позитивних моральних відносин, щоб формувати у них моральні знання та уявлення, збагачувати досвід соціально схваленої поведінки, розвивати здатності до рефлексії та морального розвитку особистості.

Зміст освіти вищої школи дає можливості для формування духовно-моральної культури особистості. Цьому передовсім сприяє вивчення таких дисциплін гуманітарного циклу як «Філософія», «Культурологія», «Етика», «Естетика», «Антропологія», які знайомлять студентів з концепціями про досконалу людину в різних культурах, моральними й естетичними

цінностями та їх роллю в людському житті; формують уявлення про мораль, моральність, норми поведінки; сприяють розвитку естетичних смаків та збагаченню власної моральної культури. Це сприяє розвитку практичних умінь студентів оцінювати власні вчинки та вчинки інших людей з погляду моралі, а також здібностей до усвідомлення мотивів цих вчинків, що у подальшому трансформується в моральні переконання особистості.

Отже, важливим завданням, яке сьогодні стоїть перед викладачами даних дисциплін, є підвищення моральної культури студентів. Розставивши необхідні акценти у змісті конкретної дисципліни необхідно сформувати ціннісні орієнтири студента як майбутнього фахівця і громадянина. При цьому важливо не лише спрямувати зміст освіти на усвідомлення студентами наслідків прийняття хибних цінностей сучасної псевдокультури, що має деструктивний характер і руйнує моральний склад особистості, а створити умови для проведення ними глибокого аналізу шляхів формування власної духовно-моральної культури та шляхів реалізації свого морального вибору.

Література

1. Волкова М. А. Развитие нравственной культуры студентов в образовательном процессе / М. А. Волкова // Вестник ЮУрГУ. Сер. «Образование. Педагогические науки». –2010. – Вып. 9. – № 23 (199). – С. 82 – 88.